

Juryrapport

Jo Peters Poëzieprijs 2016

Uitgereikt op 17 april 2016 tijdens de *[twaalfde]* Dag van de Poëzie in Landgraaf

Rijp en groen, dat is misschien nog wel de beste omschrijving van de inzendingen voor de Jo Peters Poëzieprijs 2016. De oogst bestond uit maar liefst 51 inzendingen, uitgaven van grote en kleine uitgeverijen, flinke pillen en dunne boekwerkjes, al dan niet geïllustreerd, eerste en tweede publicaties (en derde, die helaas daardoor niet meedingen). De dichters gebruikten wel of geen interpunctie, sneden alle denkbare onderwerpen aan, kwamen uit alle windstreken en waren van alle leeftijden.

Echter, de leeservaring leert dat 'rijp' niet altijd samenvalt met het koren en 'groen' niet met het kaf. Nee, we zagen dat er door enkele oudere dichters soms met weinig gewicht gedicht wordt en dat een paar jonge dichters bundels bijeschrijven waaruit een hoop zelfkennis en kennis van de wereld klinkt. Ook konden we ons niet aan de indruk onttrekken dat er zich in Nederland en Vlaanderen heel wat slapende redacteurs bevinden. We kregen nogal wat bundels voor onze kiezen die nauwkeuriger begeleid hadden kunnen worden, is onze bescheiden mening. Die, misschien uit enthousiasme van de uitgever, te snel bij de drukker zijn beland. Daarnaast lasen we een aantal dichters die hoge ogen gooiden met hun debuten en waar we ontegenzeggelijk veel van verwachtten, maar wiens tweeden ons toch niet konden bekoren. Gedoodverfde winnaars waren er dus niet bij.

Maar welke bundels vielen ons dan in positieve zin op? Welke werken dienden zich aan, lieten zich niet wegschuiven, eisten herlezing na herlezing na herlezing en beklifden? Na uitvoerig beraad nomineerden we vier bundels die doordacht gecomponeerd zijn en die zowel een rijpheid als een onmisbare, inhoudelijke en talige frisheid laten zien.

Neem *Hier kijken we naar*, het poëziedebuut van **Hannah van Wieringen**. In het openingsgedicht grijpt ze haar lezer meteen bij de kladden.

waar zijn we zeg
welk oord is dit
kan dit nog weg
wat is dit licht
[...]

De daaropvolgende bundel bevat heel verschillende gedichten, zowel qua lengte als qua vorm: mooie erotische verzen, prozagedichten en kleine natuurobservaties. Van Wieringen schrijft over wat liefde wel is, wat liefde niet is en zinnen als 'als je meer woorden kent/ heb je er minder nodig' en 'als iemand die niet in je geluk gelooft/ jou wel vooruitstuurt'.

Daarnaast bezingt ze een portemonneetje, een lief zusje en de Febo. Zwaar en licht wisselen elkaar af en zorgen zo voor een 'volle' leeservaring. Wie *Hier kijken we naar* leest, maakt iets mee.

Pyamadagen van debutant **Marc van der Holst** is ondanks de sombere thematiek – geloof, hoop en psychotherapie – uitermate humoristisch. Een bundel prozagedichten om hardop hartelijk om te lachen. De poëtische tragikomische wereld die Van der Holst oproept, is er één van appeltaarten, Whitney Houston, pastoors, Jezus Christus en losjes geciteerde bijbelteksten. Op momenten lijkt de ik-figuur gevangen in een licht-absurdistische religiositeit:

God was overal. Men vroeg
mij soms of God zich dan
ook bij hen in de tuin
bevond. Al wist ik wat er
ging komen, nooit werd ik
moe te antwoorden: 'Ja, God
bevindt zich ook bij jullie in
de tuin.' [...]

Op andere momenten is er enige afstand, bijvoorbeeld in het gedicht "'88': De meeste mensen hebben nooit een mystieke/ ervaring gehad. Het dichtst dat ze daarbij in de buurt/ zijn gekomen, was toen we in 1988 van de Duitsers/ wonnen.' Maar als zo vaak bij de waarachtigste grappen, ligt er een traan achter de hartelijke lach. Het gevecht met God lijkt in de verte op het werk van Van het Reve en C. Buddingh. Ook deze dichter gaat 'moedig voorwaarts'.

De bundel **Trappen** van **Sebastiene Postma** dwingt bewondering af door de eenheid. Postma's trappen reiken hoog en ze vraagt daarbij soms heel veel van haar lezers. Intertekstuele verwijzing volgt op intertekstuele verwijzing naar filosofie, geschiedenis en literatuur. Op andere momenten werd enige poëtische zeggingskracht gemist, met name wanneer de moraal van de gedichten in een laatste tweeregelige strofe te expliciet wordt uitgelegd. Uiteindelijk slaagt Postma erin haar personages tot leven te wekken. Eén voor één passeren ze de revue, de dichters van de Romantiek, de twintigste-eeuwse schrijvers, de zelfmoordenaars: 'De grootste alpinist was Byron', 'Milton had gelukkig een probleem/ met autoriteit', 'Sylvia Plath was ongeliefd' en 'De houten veranda van Emily Dickinsons/ huis lag op het westen...'. Het op en af lopen van de metaforische trappen vergt een inspanning van de lezer die, hoe dan ook, wordt beloond. We lazten en waren geboeid.

In **Deze zachte witte kamer** dicht **Runa Svetlikova** over geboorte en dood, over kinderen en ouders, liefde en verlies. De zeer overdachte opbouw is symbolisch voor het thema van vergankelijkheid en wederkeer. De bundel is cyclisch: de titels van de gedichten in de eerste afdeling vormen de titels van de volgende afdelingen en in de slotafdeling 'The big rewind' komen al deze titels weer terug. De in het Vlaams geschreven cyclus bij het sterfbed van de vader ontroert. Ook hier speelt het thema van de herhaling een rol:

...Ik zoek een schone foto en ik vind:
uw handen. Uw stompe vingers, uw vergeelde vingertoppen
en uw rare, kromme nagels. Mijn kind heeft die ook.

Als motto voor de cyclus 'A Big Bang' koos Svetlikova een citaat uit Milan Kundera's *De ondraaglijke lichtheid van het bestaan*: 'Een roman is geen bekentenis van de auteur, maar een onderzoek naar het menselijke leven in de val die de wereld is geworden.' Wat ons betreft mag dit motto voor de gehele bundel gelden. *Deze zachte witte kamer* heeft de reikwijdte van een roman.

De Jo Peters Poëzieprijs 2016 gaat naar...

Runa Svetlikova voor *Deze zachte witte kamer*.

De jury:

Barbara Beckers
Emma Crebolder
Lizet Duyvendak
Rouke van der Hoek

